



Jaarprogramma

Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2019 op hoofdlijnen

Notitie t.b.v. ALV VNG juni 2018



Bestuurlijke samenvatting

De kern van Samen Organiseren: één keer bedenken en ontwikkelen, 380 keer toepassen. Gemeenten kiezen hiervoor omdat werken vanuit de gezamenlijke uitvoeringskracht betekent:

- Ruimte creëren voor lokaal maatwerk en autonomie waar dat gewenst is;
- Bundelen van schaarse expertise en kennis;
- Samen sterk staan in overleg met Rijk, ketenpartners en marktpartijen;
- Aanzienlijke efficiencyvoordelen realiseren.

De VNG ondersteunt en faciliteert deze beweging door inbreng van expertise, organiseren van netwerken en kennisdeling, maken van gezamenlijke afspraken met andere partijen en borging van de resultaten door organiseren van beheer. Het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU), waaraan alle gemeenten bijdragen, is een belangrijk instrument om de beweging kracht te geven en gezamenlijk innoveren mogelijk te maken.

Met de gezamenlijke uitvoeringskracht willen gemeenten meerwaarde creëren in de aanpak van maatschappelijke opgaven op de verschillende inhoudelijke terreinen als Zorg, Veiligheid, Energie, Fysiek Domein, Werk & Inkomen etc. Dat willen we doen met mensgerichte dienstverlening, vanuit een flexibele, innovatieve overheid, met behoud van continuïteit en betrouwbaarheid.

Omdat de onnodige verschillen in aanpak tussen gemeenten en de huidige sectorgerichte informatievoorziening snelle innovatie en gezamenlijk optrekken belemmeren, kiezen we er als gemeenten voor om gezamenlijk te standaardiseren in de uitvoering van beleidsarme thema's, en een nieuwe gemeenschappelijke en generieke (sectoronafhankelijke) basisinformatievoorziening te realiseren. Digitale identiteit zien we als een belangrijke voorwaarde om moderne dienstverlening in te richten en om informatieveiligheid en privacybescherming te borgen. We willen een innovatieve, waarden-gedreven en datagedreven overheid zijn, die door gebruik van (open) data en door samenwerking met inwoners en ondernemers maatschappelijke meerwaarde in de informatiesamenleving creëert.

Bij alle activiteiten staan informatieveiligheid en privacybescherming als een belangrijke prioriteit van gemeenten voorop, het gaat namelijk om vertrouwen in de overheid. Daarom investeren we daar ook gezamenlijk in.

Op de transformatie in het Sociaal Domein (thema-overstijgend samenwerken tussen gemeenten en met ketenpartners) en in het Fysiek Domein (met de invoering van de Omgevingswet als prioritaire thema) wordt ook in 2019 fors ingezet.

Tot slot is gezamenlijk beheer van concrete voorzieningen die nagenoeg alle gemeenten dagelijks gebruiken (denk aan onder andere Gegevensknooppunt Sociaal Domein, contractbeheer van gezamenlijke inkooptrajecten, 14+-netnummer, voorzieningen in het kader van de Generieke Digitale Infrastructuur, standaarden voor gegevensuitwisseling en samenwerking, etc.) een belangrijke randvoorwaarde voor continuïteit en betrouwbaarheid.

De hoogte van het Fonds GGU is over 2018 52,3 miljoen euro, en zal in 2019 (zo is het voorstel) gelijk blijven. Dat betekent dat gemeenten circa 3 euro per inwoner blijven bijdragen. De ambities en daarmee de totale begroting van de gezamenlijke uitvoering stijgen echter wel naar 63,9 miljoen euro. Dat verschil van 11,6 miljoen euro wordt bekostigd uit onderuitputting over eerdere jaren door lagere bestedingen op Gemeentefonds-gefinancierde activiteiten.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
Leeswijzer	8
2. Samen organiseren	9
a. De beweging: Eén keer ontwikkelen, 380 keer toepassen	9
b. Besluitvorming ALV juni 2017	9
c. De organisatie van Samen Organiseren	10
d. De aanpak van Samen Organiseren	10
e. De resultaten van de gezamenlijke uitvoering in 2017 en eerste kwartaal 2018	11
3. Het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	13
a. Instelling en scope Fonds	13
b. Meerjarenperspectief Fonds GGU	13
c. Omvang Fonds GGU 2019 en doorkijkje verdere jaren	14
4. Strategische kaders 2019	15
a. Strategische doelstellingen	15
b. Uitvoeringsdoelstellingen	15
c. Een basis die bijdraagt aan strategische doelen	15
5. Belangrijkste prioriteiten in 2019	17
a. Categorie A: gemeenschappelijke basis voor de toekomst	17
b. Categorie B: Continuïteit en betrouwbaarheid	17
c. Categorie C: Doorontwikkeling en transformatie in beleidsdomeinen	17
d. Activiteiten naar fase	18
e. Uitwerking prioriteiten	19
f. Ontwikkelingen ten opzichte van jaarprogramma 2018	29
6. Samenvattende begroting	30
a. Begroting naar prioriteit	30

1. Inleiding

Gemeenten staan voor forse opgaven. Deze opgaven komen mede voort uit de decentralisatie van taken in verschillende domeinen. Wij zijn de meest nabije overheid, zowel letterlijk, waar het gaat om de leefomgeving van mensen, als figuurlijk, waar het gaat om benaderbaarheid en uitvoering van beleid dat direct de levens van inwoners en ondernemers raakt, zoals in zorg, sport of veiligheid. Uiteraard willen gemeenten deze belangrijke taken goed uitvoeren. En daarin willen wij betrouwbaar zijn en continuïteit bieden. Inwoners en ondernemers mogen erop vertrouwen dat uitkeringen op tijd worden betaald, dat hulp tijdig wordt geboden, dat lantaarnpalen het doen, dat vuilnis wordt opgehaald, dat verkiezingen betrouwbaar zijn en dat er wordt gehandhaafd.

Tegelijk verwachten inwoners en ondernemers méér: zij verwachten niet alleen goede dienstverlening, maar zij hebben ook verwachtingen waar het gaat om de manier waarop gemeenten deze diensten (in de breedste zin van het woord) leveren. Dan gaat het over begrippen als maatwerk, snelheid, transparantie, flexibel en modern. Maar ook over afstemming en samenwerking met andere overheden. En vooral over ruimte voor inwoners en ondernemers zelf.

Nieuwe manieren van werken worden ondersteund door digitalisering. Nieuwe technologieën veranderen zowel de koers van de samenleving zelf, als de manieren waarop gemeenten hun werk doen in en met die samenleving. Betere zorg doormiddel van robots, fraude terugdringen door datagedreven te werken en vernieuwing van de interactie met inwoners en ondernemers via digitale platforms zijn allemaal nieuwe mogelijkheden. Open en transparant, herkenbaar, digitaal maatwerk, als één overheid, innovatief. Dit is de transitie die de informatiesamenleving van gemeenten vraagt, en waar we nu al midden in zitten.

Met de Verenigingsagenda 2020 en de Digitale Agenda 2020 hebben gemeenten in 2015 een aantal strategische, beleidsmatige kaders neergezet. We hebben er in 2016 en 2017 bijna unaniem voor gekozen deze strategische kaders waar mogelijk gezamenlijk op te pakken in Samen Organiseren, waarbij ondersteunen van de gemeentelijk uitvoering als formele "derde functie" van de VNG is belegd (naast beleid & lobby, en werkgeverszaken). Omdat de sleutel voor het realiseren van strategische doelen voor een groot deel gelegen is in een moderne informatievoorziening en dienstverlening. De noodzaak om hierin nu gezamenlijk betekenisvolle stappen te gaan zetten is helder. Tegelijkertijd blijven continuïteit en betrouwbaarheid essentiële waarden. Zoals het College van Dienstverleningszaken het formuleert: het aanleggen van een nieuw spoor naast het oude spoor, zodat de treinen altijd blijven rijden.

In dit jaarprogramma op hoofdlijnen wordt uitgewerkt hoe we als gemeenten samen in 2019 verdere stappen gaan zetten om dat nieuwe spoor aan te leggen, én het al gerealiseerde spoor in stand te houden. En wat daarbij de rol van de vereniging is. Eén instrument om die ontwikkelingen te ondersteunen is het in 2017 ingestelde Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Deze notitie geeft de inhoudelijke en financiële lijnen voor het jaarplan voor 2019. Er zijn in aanvulling op de activiteiten die onder het Fonds GGU vallen, ook andere initiatieven die invulling geven aan de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering. Zoals gezamenlijk inkopen van voorzieningen, gezamenlijk optrekken met Rijk en andere partners, de inzet die vele individuele gemeenten én marktpartijen leveren om innovatie en samenwerking vorm te geven. Samenwerken is vooral een kwestie van willen en van doen. De VNG wil als vereniging van alle Nederlandse gemeenten, samen met vele partners, die beweging in de volle breedte verder helpen.

Leeswijzer

In dit stuk worden achtereenvolgens de volgende punten behandeld:

- Hoofdstuk 2: terugblik op ontstaansreden Samen Organiseren, de wijze waarop Samen Organiseren is ingericht en werkt, en de eerste resultaten in 2017 en eerste kwartaal 2018;
- Hoofdstuk 3: de werking, omvang en scope van het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU);
- Hoofdstuk 4: een overzicht van strategische en uitvoerings-doelstellingen en de wijze waarop we deze doelstellingen willen realiseren;
- Hoofdstuk 5: een uitwerking van de negen gekozen prioriteiten in doelstellingen, resultaten en concrete activiteiten;
- Hoofdstuk 6: De vertaling van de gekozen prioriteiten en aanpak in middelen: de begroting.

2. Samen organiseren

a. De beweging: Eén keer ontwikkelen, 380 keer toepassen

Samen Organiseren is een beweging die is ingezet om als gemeenten op het gebied van uitvoering op verschillende terreinen, dienstverlening, werkprocessen en ICT, meer samen te gaan ontwikkelen dan ieder individueel. De scope van deze samenwerking is in één zin te vangen: éénmaal bedenken en ontwikkelen, 380 keer toepassen. We willen door een andere vorm van samenwerking tussen gemeenten, koepelorganisaties en VNG komen tot inhoudelijke verbetering van de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen én tot schaal- en efficiencyvoordelen voor gemeenten en hun ketenpartners. Daarmee dragen we uiteindelijk ook bij aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken.

De belangrijkste redenen voor Samen Organiseren zijn:

- Juist door waar het kan dingen samen op te pakken en op generieke functies te kiezen voor standaardisatie en samenwerking, creëren we ruimte voor maatwerk en autonomie;
- Door bundelen van schaarse expertise en kennis, en door te werken in netwerken, kunnen we samen in één keer ontwikkelen, in plaats van ieder afzonderlijk;
- Door op te treden als één branche, staan we samen sterk richting rijk, ketenpartners en marktpartijen, en creëren we als één overheid samenhangende dienstverlening;
- Door samen in te kopen, ontwikkelen en beheren, profiteren we van aanzienlijke efficiencyvoordelen.

Samen Organiseren is werken in netwerken, vanuit de praktijk, om samen concrete stappen te zetten. Dit vraagt om een omslag in denken en doen. Beleid is en uitvoering zijn in balans. Wat werkt in de praktijk, of wat nodig is om iets in de praktijk te laten werken, geeft mede richting aan strategie en beleid.

Gemeenten willen zélf aan het roer staan: zij zijn eigenaar van datgene wat we gezamenlijk ontwikkelen. De VNG ondersteunt daarbij. Dat vraagt om actieve netwerken op alle niveaus en binnen alle vakgebieden. Bestuur, management, primaire domeinen, dienstverlening, bedrijfsvoering en informatievoorziening staan samen aan de lat om meerwaarde voor inwoners en ondernemers te creëren. Deze aanpak is niet vrijblijvend: gemeenten hebben zich eraan verbonden om te standaardiseren en gezamenlijk op te trekken.

b. Besluitvorming ALV juni 2017

“Samen Organiseren is het vliegwiel voor het verbinden en versnellen van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering, op het terrein van dienstverlening, informatievoorziening en medebewindstaken zoals Werk, Zorg, Inkomen, Belastingen en Omgevingswet. De nieuwe werkwijze kenmerkt zich door een grote betrokkenheid en sturing van gemeenten zelf.”

In de Algemene Ledenvergadering van de VNG in juni 2017 hebben de leden van de VNG bijna unaniem gekozen voor méér gezamenlijkheid in de uitvoering.

Daartoe werden drie besluiten genomen:

1. Borging, facilitering en versterking van deze beweging is een structurele rol van de VNG. Hiervoor is ingestemd met een statutenwijziging;
2. Er werd een College van Dienstverleningszaken ingesteld (verankerd in de verenigingsstatuten), dat als taak heeft het Bestuur van de vereniging te adviseren over het gezamenlijke programma-plan en over standaardisatie;

3. Er is een Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) ingesteld, eveneens statutair verankerd in de verenigingsstatuten.

c. De organisatie van Samen Organiseren

Nadat deze besluiten waren genomen, is er uiteraard veel gebeurd. Het College van Dienstverleningszaken en de Taskforce Samen Organiseren zijn ingesteld als dragers van de beweging namens en samen met gemeenten. De VNG heeft Samen Organiseren tot leidend thema in de organisatieontwikkeling gemaakt.

Het College van Dienstverleningszaken richt het activiteitenportfolio uit het Jaarprogramma GGU op strategisch niveau met inbreng vanuit de verschillende inhoudelijke bestuurlijke commissies; Samen Organiseren is daarvan een onderdeel. Het College adviseert het bestuur en de ALV van de VNG over vast te stellen standaarden, gezamenlijke afspraken en gemeenschappelijke voorzieningen en geeft daarbij de mate van verbindendheid en gewenste tempo van invoering aan.

Het College is in een tijdelijke samenstelling aan de slag gegaan, met een sterke verbinding met de commissie Dienstverlening & informatiebeleid. Het tijdelijk college bestaat uit drie leden van de Commissie D&I, de voorzitter van de Taskforce Samen Organiseren en een adviseur uit de wetenschap (werving loopt). Analoog aan samenstelling van commissies, zal binnenkort ook de definitieve samenstelling van het College vorm gaan krijgen, nu de gemeenteraadsverkiezingen hebben plaatsgevonden.

Het College wordt geadviseerd door de Taskforce Samen Organiseren. Deze ambtelijke taskforce bestaat uit gemeentesecretarissen, een vertegenwoordiger van de brancheverenigingen voor informatimanagers (IMG 100.000+ en VIAG), een vertegenwoordiger van de branchevereniging voor managers dienstverlening (VDP) en een vertegenwoordiger vanuit de ketenpartners (manifestgroep, te weten SVB).

De Taskforce Samen Organiseren richt zich op het initiëren, monitoren en soms ook zelf uitvoeren van initiatieven die bijdragen aan de doelen van Samen Organiseren, meer in het bijzonder met versnelling van de beweging en de opschaling van genomen initiatieven. De Taskforce heeft een belangrijke rol in het leggen van de verbinding tussen de gezamenlijke activiteiten en de gemeenten, de koepel- en brancheverenigingen en de ketenpartners.

Het voormalige Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) heet nu VNG Realisatie en werkt nog nauwer samen met de beleidsdirectie binnen de VNG. Hiermee is ook binnen de VNG-organisatie de verbinding en wederkerigheid tussen beleid en uitvoering versterkt. De VNG is verantwoordelijk voor de uitvoering van Samen Organiseren en ondersteunt het College van Dienstverleningszaken en de Taskforce Samen Organiseren.

d. De aanpak van Samen Organiseren

Samen Organiseren is de manier waarop we werken (met eigenaarschap van gemeenten, vanuit de kracht van de uitvoering) aan de realisatie van een verbeterde gezamenlijke én eigen gemeentelijke uitvoering. De gezamenlijke uitvoering gaat zowel over dienstverlening en informatievoorziening als over de uitvoering van medebewindstaken. De vorm van de gezamenlijke uitvoering kan variëren van kennisdelen tot uitvoeren van een proef tot realiseren van een nieuw systeem. Gezamenlijke uitvoering gaat niet over het ontwikkelen van beleid, maar heeft daar wel invloed op. De vraag om digitale identiteit te realiseren, komt bijvoorbeeld voort uit de wens om de dienstverlening klantgerichter te maken. Zo is er tussen beleid en uitvoering sprake van wederzijdse beïnvloeding en gelijkwaardigheid.

e. De resultaten van de gezamenlijke uitvoering in 2017 en eerste kwartaal 2018

In de lijn van Samen Organiseren worden al enige jaren gezamenlijke activiteiten uitgevoerd op diverse terreinen, die tot en met 2017 grotendeels werden gefinancierd via gemeentefondsuitnames. In de ALV 2018 ligt ook het VNG-jaarverslag over 2017 voor. Hierin staan de resultaten uitgebreid genoemd. Daarom noemen we in dit jaarprogramma GGU alleen enkele highlights.

Enkele highlights uit de resultaten van de gezamenlijke uitvoering in 2017

- De vernieuwing van de keten in het Sociaal Domein (I-Sociaal Domein, ISD) is succesvol vormgegeven. De stuurgroep ISD, waarin gemeenten en ketenpartners gezamenlijk vorm geven aan het werken in de keten, werkt in de geest van Samen Organiseren voor en met alle gemeenten vanuit de uitvoeringspraktijk. Inmiddels worden op jaarbasis meer dan 6 miljoen berichten op basis van WMO en Jeugdwet verzonden.
- De gezamenlijke aanbesteding voor vaste datalijnen was succesvol: meer dan 250 gemeenten doen mee en realiseren samen een besparing van tientallen miljoenen euro's over enkele jaren. De hoogte van de besparing varieert per gemeente. Ook leggen gemeenten hiermee de basis voor een gezamenlijke infrastructuur, één van de speerpunten van de Digitale Agenda 2020.
- Het aantal bezoeken aan Waarstaatjegemeente.nl steeg met 60% ten opzichte van 2016 naar ruim 440.000 bezoeken op jaarbasis.
- Een kleine 200 gemeenten participeren in innovatie, en dragen via pilotstarter.nl ideeën aan waar andere gemeenten ook aan mee kunnen doen.
- De landelijke monitor voor digitalisering laat zien dat gemeenten steeds meer digitale dienstverlening van een steeds hoger kwaliteitsniveau implementeren.
- Ook in 2017 deden gemeenten volop aan kennisdeling, leren en verbeteren. Zo bezochten mensen uit ruim 250 gemeenten in maart 2017 het Digitale Agenda-congres. In totaal deden mensen uit ruim 360 gemeenten actief mee aan evenementen, workshops, doe-dagen, webinars, en kennissessies georganiseerd door VNG en VNG Realisatie.
- Alle gemeenten zijn al enige jaren aangesloten op de Informatiebeveiligingsdienst en implementeren de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). In het verlengde daarvan verantwoordt zij zich elk jaar over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen, zowel aan gemeenteraad als aan het Rijk. In 2017 gebeurt dit voor het eerst met een nieuwe Audit systematiek: de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Nagenoeg alle gemeenten zijn bezig met de implementatie deze nieuwe aanpak. De verwachting is dat dit uiteindelijk efficiënter en effectiever is.
- In dienstverlening van gemeenten staat de inwoner of ondernemer steeds vaker centraal doordat gemeenten werken met klantreizen. Medewerkers van meer dan 200 gemeenten deden mee aan onder meer de leermodule Klantreizen.
- In het kader van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet, en het bijbehorende digitale stelsel, opereren gemeenten succesvol als één gezamenlijke branche. Er worden onder meer gezamenlijke klantreizen voor de Omgevingswet, naast andere standaarden en ketenafspraken, ontwikkeld.

De activiteiten in het kader van de Gezamenlijke Uitvoering in 2018 zijn uitgewerkt in een operationeel jaarplan. De leden van de VNG werden hierover geïnformeerd begin november 2017 per ledenbrief, die ook op de agenda van de Buitengewone ALV eind november stond¹.

Taskforce en College geven namens gemeenten mee sturing aan dit jaarplan. Zij hebben in de periode november 2017 – april 2018 daar forse stappen in gezet. Naast de ontwikkeling van een aanpak ging vooral de aandacht uit naar het activeren van het netwerk. De Taskforce-leden gaan veel op bezoek bij gemeenten, zowel naar individuele gemeenten als naar regiobijeenkomsten e.d.

¹ https://vng.nl/files/vng/brieven/2017/20171103_ledenbrief_update-gezamenlijke-gemeentelijke-uitvoering.pdf

Het netwerk wordt ook veelal via de koepelverenigingen, zoals bijvoorbeeld de Vereniging van I&A-managers (VIAG), de Vereniging van Gemeentesecretarissen (VGS), de Vereniging Directeuren van Publieksdiensten (VDP) en de Informatiemanagement Groep van de 100.000+ gemeenten (IMG). Daarnaast werden informatiebijeenkomsten voor gemeenteraadsleden georganiseerd.

Enkele andere resultaten die in het vierde kwartaal 2017 en eerste kwartaal 2018 werden geboekt:

- De Taskforce startte een verkenning naar basisprocessen in het gemeentelijke belastingdomein. Over het vervolg hiervan wordt in Q2 van 2018 een advies uitgebracht;
- Een position paper over Digitale Identiteit werd opgesteld;
- Er werden concrete stappen gezet om gezamenlijk opdrachtgeverschap aan ICT-leveranciers verder te brengen;
- Er is een verkenning gestart naar mogelijkheden om innovatieve toepassingen door gemeenten van nieuwe technologieën en apps breed beschikbaar te stellen (zoals bijvoorbeeld een stembureau app en een digitaal 'huishoudboekje' om schuldenproblematiek tegen te gaan);
- De resultaten die al in het kader van de Digitale Agenda 2020 werden gerealiseerd, zoals de Gemeentelijke Inkoopvoorwaarden Bij ICT (Gibit) werden opgepakt t.b.v. opschaling.
- Een belangrijk wapenfeit is de ontwikkeling van een visie op een gezamenlijke aanpak voor informatievoorziening: de Common Ground. Meer informatie daarover staat hieronder;
- Het realisatiecongres van VNG eind maart 2018, waar circa 1250 mensen van 250 gemeenten aanwezig waren, stond geheel in het teken van de gezamenlijke uitvoering en werd met Taskforce en koepelverenigingen samen georganiseerd.

Common Ground

De Common Ground maakt domein overstijgende samenwerking, meer flexibele dienstverlening, betere privacybescherming en een beter functionerende ICT-markt mogelijk. Het is een informatiekundig concept waarmee we in staat zijn beschikbare data op veilige en makkelijke wijze te ontsluiten, te gebruiken en te delen.

Hiermee geven we vanuit gemeentelijk perspectief invulling aan het opzetten en gebruiken van een overheidsbreed gegevenslandschap. Kenmerkend is ook dat geen sprake is van een "grand design" dat vooraf bijzonder grote investeringen vraagt, maar van een concept dat bouwsteen voor bouwsteen verder wordt ingevuld, en kan worden ingevoerd op basis van de gemeentelijke agenda voor aanpassing van het informatielandschap. De continuïteit en betrouwbaarheid van de bedrijfsvoering blijven dus gewaarborgd. Het concept van de Common Ground is door gemeenten zelf ontwikkeld, wordt breed omarmd en gaat uit van het blijven aansluiten bij de nieuwste technologie. Er wordt nog een wetenschappelijke validatie van het concept uitgevoerd.

Uiteraard spreken we van een periode van meerdere jaren voordat het concept voor alle facetten en door alle gemeenten zal zijn gerealiseerd. Voor sommige onderdelen en gemeenten zullen echter op veel kortere termijn resultaten zichtbaar zijn. Ook is er aandacht voor de functionaliteit die tijdens de transitie nodig is. De Common Ground is geen doel op zich. Voorop blijft staan de bijdrage aan de maatschappelijke vraagstukken die we met de gezamenlijke uitvoering willen realiseren. Niet veranderen of vernieuwen is een veel slechtere optie: dan lopen we als gemeenten uiteindelijk vast in inefficiënte bedrijfsvoering, kunnen we onze dienstverlening niet vernieuwen en niet flexibel reageren op de veranderingen in de samenleving en op technologische ontwikkelingen. Om die redenen omarmen College van Dienstverleningszaken en Taskforce dit concept. Zij zien hierin een mogelijkheid om vernieuwing en gezamenlijkheid te realiseren en hebben tegelijkertijd oog voor het gezamenlijke beheervraagstuk dat ook in dit kader zal moeten worden geadresseerd.

3. Het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)

a. Instelling en scope Fonds

Het fonds werd in de ALV van juni 2017 ingesteld, en is sinds 1 januari 2018 in werking. Alle gemeenten dragen bij aan het fonds; de VNG is fondsbeheerder. Voordat het fonds werd ingesteld, werden gezamenlijke activiteiten met instemming van de ALV VNG gefinancierd uit het Gemeentefonds. Het Fonds GGU is statutair verankerd in de VNG-statuten; meer informatie staat in de ALV stukken van 20172.

Ruim de helft van het budget van het fonds wordt besteed aan meerjarige activiteiten, conform besluitvorming in verschillende ALV's, en ligt dus ook meerjarig vast. Concreet gaat het in 2017 en verder om 28,6 miljoen euro.

Het Fonds GGU is een belangrijke bron van financiering voor de gemeenschappelijke uitvoering van gemeenten zoals die onder meer in het kader van Samen Organiseren wordt geïnitieerd, niet de enige. Veel inzet wordt namelijk geleverd door medewerkers van gemeenten, in werkgroepen, als projectleider van een pilot of als deelnemer in een hackathon.

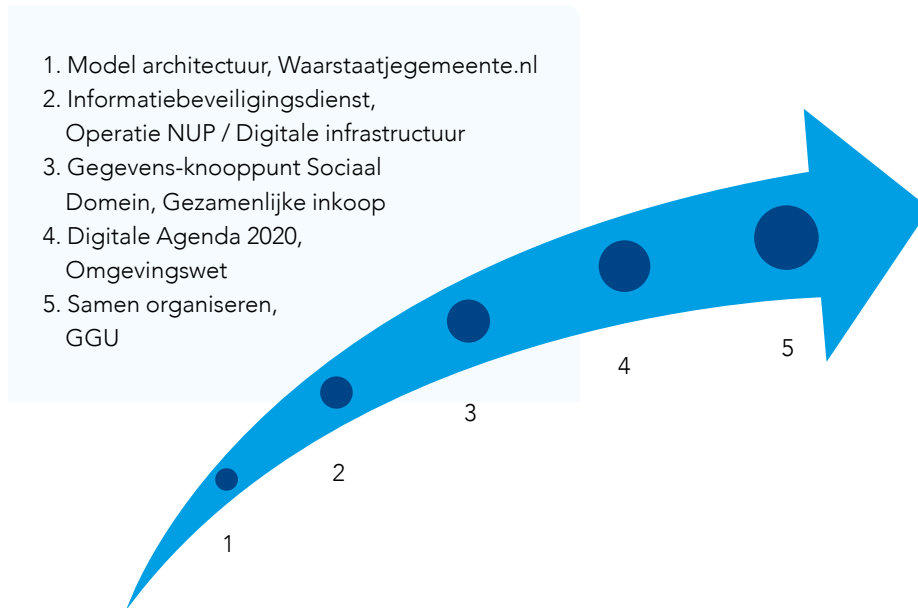
Activiteiten die ten behoeve van het collectief van gemeenten worden uitgevoerd, gebeuren vaak ook met samenwerkingspartners en het Rijk, en kunnen dan ook (deels) door hen worden gefinancierd. Het landelijk Kenniscentrum voor Handhaving en Naleving is daar een goed voorbeeld van.

Tot slot is ook sprake van voorinvesteringen die buiten het Fonds GGU vallen, die worden ingezet als start van een gezamenlijk inkooptraject zoals heeft plaatsgevonden op het gebied van mobiele telefonie en van vaste dataverbindingen.

b. Meerjarenperspectief Fonds GGU

Over de jaren heen zien we dat gemeenten steeds meer samen kaders stellen voor de uitvoering, en daar ook steeds meer samen invulling aan geven. Meer dan tien jaar geleden begon dat met de ontwikkeling van een gezamenlijke model-architectuur voor informatie en processen, gegevensmodellen en ict-standaarden. Vanuit daar groeide het aantal terreinen waarop gemeenten kozen voor een gemeenschappelijk aanpak, en de manieren waarop die samenwerking werd ingevuld. Van Informatiebeveiligingsdienst tot het Gemeentelijk Gegevensknooppunt Sociaal Domein, en van Kenniscentrum Dienstverlening tot bestuurlijk partner in de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Daarbij zijn grote baten gerealiseerd, zowel in financiële als kwalitatieve termen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de huidige gezamenlijke aanpak in Samen Organiseren, grotendeels door gemeenten gezamenlijk gefinancierd via het Fonds GGU. Een aanpak waarin gemeenten gezamenlijk optreden als zelfbewuste partner van Rijk en ketenpartners, en als opdrachtgever richting de markt. Dit alles uiteraard ten behoeve van beter en efficiënter realiseren van maatschappelijke baten.

2 https://vng.nl/files/vng/brieven/2017/attachments/06b_fonds_gezamenlijke_gemeentelijke_uitvoering.pdf



De toename van gezamenlijke activiteiten, en bijbehorende financiën, zal zich naar verwachting ook de komende jaren doorzetten. Dit is de logische consequentie van het partnerschap waar gemeenten voor kiezen in landelijke trajecten als bijvoorbeeld de Gezamenlijke Digitale Infrastructuur, het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de gegevensuitwisseling in het sociaal domein. Doordat we steeds meer samen ontwikkelen en realiseren, gaan we ook steeds meer samen beheren. Daarnaast zal het groeiende takenpakket van gemeenten, en de toenemende complexiteit van technologische innovaties van gemeenten steeds meer vragen om delen van kennis en gezamenlijk realiseren van voorzieningen.

c. **Omvang Fonds GGU 2019 en doorkijkje verdere jaren**

Tot en met 2017 was er sprake van Gemeentefonds-uitnamen om de gezamenlijke activiteiten te financieren. Deze uitnamen groeiden in omvang geleidelijk door de jaren heen tot ruim 50 miljoen in 2017. In 2018 is het Fonds GGU ingesteld, waarbij gekozen is voor een budgetneutrale, technische omzetting van uitnamen naar een fonds in de omvang van 52,3 miljoen euro inclusief BTW.

In 2019 zal de omvang van het Fonds gelijk blijven; de van gemeenten gevraagde bijdrage zal dus even groot zijn als 2018, te weten circa 3 euro per inwoner³. De totale omvang van de gezamenlijke activiteiten stijgen wél in 2019, tot circa 63,9 miljoen euro; het Fonds zal echter niet groeien, omdat de stijging wordt gefinancierd vanuit een onderuitputting die is ontstaan door (deels) niet, of tegen lagere kosten, uitgevoerde activiteiten in eerdere jaren.

Bij het vastgestelde ambitieniveau voor Samen Organiseren zal de begroting van het Fonds GGU na 2019 waarschijnlijk toenemen. Deze toename ten behoeve van het collectief zal in de afzonderlijke gemeenten in gepaard moeten gaan met lokale kostenbesparingen zoals bijvoorbeeld gerealiseerd met gezamenlijke inkooptrajecten en schaalvoordelen door het gezamenlijk realiseren van voorzieningen.

Over het meerjarenperspectief van het Fonds GGU, de organisatie en de bekostiging van de beheeractiviteiten die daaruit worden gefinancierd en de wijze waarop gemeenten bijdragen aan het Fonds GGU, zal in de BALV van 2018 een verkennend voorstel worden ingediend.

³ Naar schatting geven gemeenten gemiddeld tussen de 75 en 80 euro per inwoner aan informatievoorziening en gerelateerde activiteiten uit. Dit bedrag toont een stijgende lijn.

4. Strategische kaders 2019

a. **Strategische doelstellingen**

De gezamenlijke uitvoering door gemeenten beoogt een bijdrage te leveren aan gezamenlijke strategische doelstellingen. Die zijn meerjarig vastgelegd in de Verenigingsagenda en de Digitale Agenda 2020. Daarnaast wordt elk jaar de VNG jaaragenda vastgesteld, waarin beleidsinhoudelijke doelstellingen worden geformuleerd. Naast de beleidsmatige doelstellingen, zijn er ook meer concrete uitvoeringsdoelstellingen, zoals efficiency, klantgerichtheid en flexibiliteit. Voor 2018 lagen de prioriteiten van de gezamenlijke beleidsagenda van gemeenten op de volgende terreinen:

- Klimaat en energie
- Bouwen en mobiliteit in stedelijke gebieden
- Versnelling transformatie sociaal domein
- Sterke lokale democratie
- Digitalisering

De kernvraag is wat we als gemeenten willen doen om deze strategische doelstellingen te realiseren, en vervolgens welke onderdelen daarvan we gezamenlijk willen of moeten oppakken. En welke zaken we daarvan bij voorrang willen oppakken.

b. **Uitvoeringsdoelstellingen**

Om de strategische doelstellingen te bereiken willen we als gemeenten samen optrekken, ook met het Rijk en grote uitvoeringsorganisaties, in de beweging van Samen Organiseren. Hiermee streven we de volgende doelstellingen na, die helpen om de strategische doelen efficiënter te bereiken:

- Autonomie van gemeenten versterken en maatwerk mogelijk maken, juist door op de generieke thema's intensiever gezamenlijk te organiseren;
- Bundelen van schaarse kennis en benutten van netwerken zoals koepelorganisaties, samenwerkingsverbanden, en kennisnetwerken;
- Als één actieve branche van gemeenten samen optrekken met ketenpartners en Rijk, om zo de (keten)dienstverlening aan inwoners en ondernemers te optimaliseren;
- Behalen van efficiency voordelen, bijvoorbeeld door schaalvoordelen bij inkoop en beheer.

c. **Een basis die bijdraagt aan strategische doelen**

Gegeven de strategische doelstellingen, binnen de aanpak van Samen Organiseren om de hierboven genoemde redenen, kiezen we vervolgens onze prioriteiten. Voor de bepaling van de prioriteiten voor 2019 hanteren we kort samengevat de volgende redeneerlijn:

Maatschappelijke opgaven:	<ul style="list-style-type: none"> • Klimaat en energie • Bouwen en mobiliteit in stedelijke gebieden • Versnelling transformatie sociaal domein • Sterke lokale democratie • Digitalisering
Doen gemeenten in de basis vanuit:	Betrouwbaarheid (ook richting ketenpartners), voorspelbaarheid, continuïteit, rechtmatigheid, doelmatigheid
Maar tegelijk is nodig, gezien de snelheid van veranderingen in (informatie)samenleving:	Maatwerk, mensgedreven dienstverlening, flexibiliteit, snelheid in toepassing nieuwe technische mogelijkheden, innovatie, openheid, verandervermogen, houdbaarheid op langere termijn
Korte samenvatting analyse waarom we die snelheid en flexibiliteit <i>als gezamenlijke gemeenten</i> nu niet hebben:	Te weinig uniformiteit in uitvoering medebewindstaken maakt vraagbundeling en samenwerking lastig. Het huidige ICT-landschap met zijn van oorsprong domeingerichte (i.p.v. klantgerichte) oplossingen staat snelle veranderingen in de weg.
Prioriteiten die we daarom als gemeenten gezamenlijk kiezen:	<ul style="list-style-type: none"> • Uniformeren uitvoering door basisprocessen voor medebewindstaken uit te werken en als standaard in te voeren. • Helpen realiseren van een solide en veilige digitale identiteit in samenwerking met Rijk en overige partijen. • Omvormen huidige architectuur en informatievoorziening naar gemeenschappelijke aanpak en basisvoorzieningen • Op basis van hoogwaardige (en waar mogelijk open) data als overheid waarde toevoegen voor en met inwoners en ondernemers
Belangrijke elementen van onze strategie:	<ul style="list-style-type: none"> • Om continuïteit en betrouwbaarheid te waarborgen: nieuw spoor naast het oude, stapsgewijs uitbouwen • Van gemeenten voor gemeenten, samen met inwoners, ondernemers, ketenpartners en Rijk: geen blauwdruk maar vanuit praktijk samen ontwikkelen en invoeren

Bovenstaande redeneerlijn geeft weer wat onze prioriteiten voor 2019 zijn, gericht op een fundamentele, toekomstvaste koers voor een gezamenlijke uitvoering. Daarnaast zijn in het jaarprogramma ook voor een aanzienlijk deel andere activiteiten opgenomen. Dan gaat het bijvoorbeeld om continuïteit op beheer, randvoorwaardelijke bestuurlijke instrumenten als monitoring en stuurinformatie, en inzet op de noodzakelijke veranderingen in het sociaal en fysiek domein. Dit is in lijn met de strategie (nieuwe naast het oude, betrouwbaarheid en continuïteit voorop) en draagt bij aan de realisatie van strategische doelstellingen.

5. Belangrijkste prioriteiten in 2019

Op basis van de redenering in het vorige hoofdstuk worden voor 2019 negen prioriteiten voorgesteld, die in drie categorieën worden onderverdeeld (de volgorde zegt niets over de weging van de prioriteiten):

- A. Gemeenschappelijke basis voor de toekomst
- B. Continuïteit en betrouwbaarheid
- C. Doorontwikkeling in inhoudelijke domeinen

a. Categorie A: gemeenschappelijke basis voor de toekomst

Voor het jaar 2019 leggen gemeenten de focus op een aantal trajecten die een belangrijke basis leggen voor de betrouwbare, flexibele gemeente in de informatiesamenleving. Voor al deze prioriteiten geldt dat het werk zeker niet in één jaar klaar is. Maar ook geldt dat we in 2019 nadrukkelijk concrete en zichtbare stappen willen zetten. Onderwerpen die hieronder vallen zijn:

1. Gemeenten als één: gezamenlijke basisprocessen en dienstverlening
2. Inzet op digitale identiteit
3. Gezamenlijke basis in informatievoorziening
 - Architectuur, standaarden, gegevenslandschap
 - Werkende voorzieningen "Common Ground"
 - Gezamenlijke infrastructuur (GGI)
 - Samenwerking met de markt, leveranciersstrategie, opdrachtgeverschap
4. Datagedreven samenleving en sturing

b. Categorie B: Continuïteit en betrouwbaarheid

Ook in 2019 blijven de volgende prioriteiten zeker doorlopen, omdat zij randvoorwaardelijk zijn voor onze strategische doelen, en vanuit oogpunt van continuïteit en betrouwbaarheid onmisbaar:

5. Informatieveiligheid en privacy
6. Realisatie en beheer
 - Inrichting en organisatie van beheer
 - Regie op beheer van voorzieningen
 - Beheer van architectuur en standaarden
 - Continuïteit gegevensuitwisseling en ketensamenwerking in het sociaal domein
7. Gezamenlijke inkoop (niet gefinancierd uit Fonds GGU)

c. Categorie C: Doorontwikkeling en transformatie in beleidsdomeinen

Met bovenstaande prioriteiten werken we als gemeenten aan een nieuwe gemeenschappelijke basis en zorgen we tegelijk voor continuïteit op een aantal basisdossiers. Tegelijk willen we ook vooruit kijken naar nieuwe uitdagingen. Deze uitdagingen komen voort uit maatschappelijke opgaven, soms vervat in nieuwe wet- en regelgeving, bijvoorbeeld de Omgevingswet. In het Interbestuurlijk Programma worden de belangrijkste prioritaire thema's benoemd. Als gemeenten willen we hieraan op onderdelen ook gezamenlijk uitvoering geven.

8. Fysiek Domein: Omgevingswet
9. Doorontwikkeling Sociaal Domein: Werk & Inkomen, Zorg & Veiligheid, Schuldhulp, Wmo & Jeugd

d. Activiteiten naar fase

In de ALV van juni 2017 is een overzicht van activiteiten gepresenteerd met een onderverdeling naar ontwikkelfases. Daarbij werden vijf fasen gebruikt:

1. Beleid en visie
2. Innovatie en initiatie
3. Ontwikkeling en realisatie
4. Opschaling en gebruik
5. Beheer en doorontwikkeling

In de praktijk blijkt het onderscheid tussen de fasen, met name de middelste drie, niet zo sterk te maken. In een werkwijze waarbij we uitgaan van flexibel ("agile") en gezamenlijk ontwikkelen, en geleidelijk in de praktijk beproeven en opschalen, zal in één project of programma, of voor één voorziening, gelijktijdig in verschillende fasen worden gewerkt. In het overzicht hieronder zijn daarom de middelste drie fasen samengevoegd. De onderwerpen zijn zo ingedeeld dat ze aansluiten op waar het zwaartepunt van de werkzaamheden licht. Op gebied van beleid en visie wordt veel gedaan op diverse onderwerpen, maar het zwaartepunt ligt doorgaans dominant in de andere fasen.

	Beleid & Visie	Innovatie / Ontwikkeling / Opschaling	Beheer en doorontwikkeling
Domein Sociaal		Sociaal Domein nieuwe ontwikkelingen <ul style="list-style-type: none"> • Transformatie Werk & Inkomen, Zorg & veiligheid, WMO en Jeugd • Schuldhulpverlening • Wet Inburgering 	Realisatie en Beheer <ul style="list-style-type: none"> • Continuïteit gegevensuitwisseling en ketensamenwerking in het sociaal domein
Domein Fysiek		Digitaal Stelsel Omgevingswet	Realisatie en Beheer <ul style="list-style-type: none"> • WOZ datacenter en Samenwerkingsverband bronhouders BGT
Domein Dienstverlening en overig		Gemeenten als één: gezamenlijke basisprocessen en dienstverlening <ul style="list-style-type: none"> • Belastingen, Werk, Inkomen • Serviceformules 	Gezamenlijke inkoop <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijke telefonie
Domein Informatiesamenleving	Inzet op digitale identiteit	Gezamenlijke basis in informatievoorziening <ul style="list-style-type: none"> • Architectuur, standaarden, gegevensland-schap • Werkende voorzieningen "Common Ground" • Gezamenlijke Infrastructuur (GGI) • Samenwerking met markt, leveranciers strategieën opdrachtgeverschap 	Datagedreven Samenleving en Sturing <ul style="list-style-type: none"> • Platform sturingsinformatie • Datascience
		Datagedreven samenleving en Sturing <ul style="list-style-type: none"> • Trendwatching/ open data 	Informatieveiligheid en Privacy <ul style="list-style-type: none"> • IBD, Privacy en Ensia Beheer
		Realisatie en Beheer <ul style="list-style-type: none"> • Inrichting en organisatie op beheer 	Realisatie en Beheer <ul style="list-style-type: none"> • Regie op beheer van voorzieningen • Beheer Architectuur en standaarden,

e. Uitwerking prioriteiten

Hieronder wordt per prioriteit een korte uitwerking gegeven met een omschrijving, beoogde resultaten, thema's en globale raming. Zoals beschreven zijn de ambities toegenomen en nemen daarmee ook de gezamenlijke activiteiten toe. Het Fonds GGU blijft in 2019 budgetneutraal ten opzichte van 2018. Een aantal projectmatige en/of programmatische activiteiten sluit aan bij doelstellingen van eerder uit het Gemeentefonds gefinancierde activiteiten, deze zullen daarom uit de onderuitputting van het Gemeentefonds worden gefinancierd. In onderstaand overzicht wordt expliciet weergegeven welke activiteiten uit het gemeentefonds worden gefinancierd en welke uit het Fonds GGU. Alle bedragen zijn exclusief BTW.

Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

Prioriteit 1

Gezamenlijke basisprocessen en dienstverlening

Wat is het?

Gemeenten werken samen om een gemeenschappelijke aanpak en werkwijze ten aanzien van dienstverlening en basisprocessen te ontwikkelen en implementeren.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen

- Gemeenschappelijke basisprocessen, bijvoorbeeld voor de domeinen werk, inkomen, belastingen en omgevingswet
- Gemeenschappelijke aanpak voor de ontwikkeling van serviceformules en klantreizen
- Gemeenschappelijke doorontwikkeling en realisatie visie op dienstverlening

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:

- Realiseren maatschappelijke doelen als verhoging uitstroom naar werk, vermindering schulden, betere dienstverlening.
- Efficiencyvoordelen door gezamenlijke ontwikkeling, voorzieningen en opschaling;
- Vermindering administratieve lasten, zowel bij gemeenten als bij inwoners & ondernemers, als bij ketenpartners: efficiënte samenwerking en gegevensuitwisseling, kortere doorloop- en wachttijden, effectieve inzet van mensen en middelen;
- Hogere rechtmatigheid.



Na implementatie worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:

- Hoogwaardige, klantgedreven dienstverlening, en door uniformiteit herkenbaarheid naar inwoners en ondernemers;
- Optreden als één branche richting Rijk (lobby) en ketenpartners (samenwerking);
- Sterker, gezamenlijk opdrachtgeverschap aan marktpartijen.



Binnen deze prioriteit worden de volgende resulta(a)ten opgeleverd:

- Gestandaardiseerde werkprocessen door, voor en van gemeenten op verschillende beleidsneutrale domeinen (bijv. Belastingen, Werk, Inkomen);
- Uitwerking gemeenschappelijke visie op dienstverlening in concrete aanpak klantgedreven dienstverlening;
- Generiek: ondersteuning van ontwikkeling en opschaling door uitvoeren van impactanalyses, kennisdeling, leeractiviteiten, informatie en communicatie.

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)

- € 2.594.000 (Fonds GGU)

Prioriteit 2

Digitale identiteit

Wat is het?

Digitale identiteit is een volwaardige digitale versie van het paspoort. Dit is randvoorwaardelijk voor toekomstbestendige, veilige en moderne digitale dienstverlening. Wij vinden het als gemeenten van belang dat onze bewoners en bedrijven beschikken over deze faciliteit en zetten daarom sterk in op de ontwikkeling van de digitale identiteit. De eindverantwoordelijkheid hiervoor ligt primair bij de Rijksoverheid, en gemeenten willen hier invloed op nemen en aan bijdragen.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen

- Invloed nemen in interbestuurlijke trajecten, via overleg, lobby en samenwerking met Rijk, Europa, andere bestuurslagen en uitvoeringsorganisaties, zowel rond identiteit als regie op eigen gegevens
- Uitvoeren van praktijkbeproevingen en vervolgacties richting opschaling.

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:

- Optimale dienstverlening;
- Informatieveiligheid en privacybescherming;
- Regie op eigen gegevens door inwoner en ondernemer;
- Veilig zakendoen tussen overheid en eindgebruikers, maar ook tussen eindgebruikers en markt, en eindgebruikers onderling.



Na implementatie worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:

- Gemeenten nemen gezamenlijk invloed en zijn mede daardoor een belangrijke partij bij de realisatie van een digitale identiteit door overheden voor de dienstverlening aan hun burgers;
- Plan van aanpak voor vervolgfase in interbestuurlijk traject om volwaardige digitale identiteit te realiseren.



Binnen deze prioriteit worden de volgende resulta(a)ten opgeleverd:

- Uitdragen en doorontwikkelen gedragen breed gemeentelijke standpunt(en) richting andere (centrale) overheden inzake de digitale identiteit voor burgers en de gemeentelijke dienstverlening;
- Onderbouwing van dat standpunt op basis van praktijkbeproevingen;
- *Generiek: ondersteuning van ontwikkeling en opschaling door uitvoeren van impactanalyses, kennisdeling, leeractiviteiten, informatie en communicatie.*

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)

- € 700.000 (Fonds GGU)

Prioriteit 3**Gezamenlijke basis in informatievoorziening**

Wat is het? Als gemeenten willen we een nieuwe gezamenlijke informatievoorziening realiseren, die flexibel en leveranciersafhankelijk is, gebruik maakt van nieuwe technische mogelijkheden, en waarmee we de veiligheid van informatie beter kunnen regelen en de privacy van onze inwoners optimaal kunnen beschermen. Hiervoor realiseren we stapsgewijs een nieuwe gezamenlijke basis in informatievoorziening onder de werktitel Common Ground. Die geeft richting aan de beweging die we maken. De manier waarop we dit realiseren (in gezamenlijkheid, met zorg voor continuïteit en met concrete, kleine, direct implementeerbare stappen) is een belangrijke randvoorwaarde voor succes.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen	<ul style="list-style-type: none"> • Doe-spoor: incrementeel realiseren van kleine, implementeerbare voorzieningen ("services") onder de noemer Common Ground • Denk-spoor: parallel door-ontwikkelen van architectuur en standaarden t.b.v. innovatie, borging en verdere ontwikkeling Common Ground, overige generieke informatie-functies zoals archivering, en samenwerking met ketenpartners en markt • Realiseren van een gemeenschappelijke gemeentelijke infrastructuur (GGI) • Samenwerking met de markt en opdrachtgeverschap
--	---

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:	<ul style="list-style-type: none"> - Betere, moderne, klantgerichte dienstverlening; - Efficiencyvoordelen door gezamenlijke ontwikkeling, voorzieningen en opschaling; - Voorspelbaarheid en stabiliteit in de samenwerking met ketenpartners; - Sneller realiseren maatschappelijke baten door verkorting doorlooptijd invoering; - Verhoging vertrouwen van inwoners en ondernemers in overheid door betere informatieveiligheid en privacybescherming.
---	---



Na implementatie worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:	<ul style="list-style-type: none"> - Ruimte voor innovatie; - Aanzienlijk lagere doorlooptijd in ontwikkelen en doorvoeren van innovaties en veranderingen; - Betere waarborgen voor informatieveiligheid en privacybescherming; - Meer flexibiliteit voor gemeenten door complexiteitsreductie, minder afhankelijkheid van ict-systemen en van ict-leveranciers; - Kostenefficiëntie door vraagbundeling en inzet van open source software.
--	---



Binnen deze prioriteit worden de volgende resulta(a)ten opgeleverd:	<ul style="list-style-type: none"> - Bouwstenen voor een nieuwe gezamenlijke informatievoorziening door en voor gemeenten, zoals praktijktests met services die ontwikkeld worden op de common ground, en een aantal concrete toepassingen; - Doorontwikkeling architectuur en standaarden; - (Door) ontwikkeling onderdelen van een gezamenlijke infrastructuur al dan niet in samenwerking met ketenpartners; - Afspraken met marktpartijen over samenwerking; - Generiek: ondersteuning van ontwikkeling en opschaling door uitvoeren van impactanalyses, kennisdeling, leeractiviteiten, informatie en communicatie.
---	---

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenschappelijke Gemeentelijke Infrastructuur: € 3.000.000 (onderuitputting Gemeentefonds) - Overige activiteiten: € 5.500.000 (Fonds GGU)
--	---

Prioriteit 4**Datagedreven samenleving en sturing**

Wat is het? Door slimme inzet van data werken gemeenten aan verbetering van bestuur, uitvoering, samenwerking en realiseren van maatschappelijke meerwaarde.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen

- Verzamelen, vergelijken, duiden, verbeteren: de inzet van het brede gezamenlijke instrumentarium zoals beleidsmonitoring, horizontale verantwoording en transparant vergelijken via al ingezette en doorlopende vernieuwing van Waarstaatjegemeente.nl. Ook beheer en doorontwikkeling van andere data-instrumenten valt hieronder;
- Inzet van nieuwe data science technieken;
- Werken aan open data via praktijkbeproevingen en standaardisatie;
- Data en platformfunctie als middel om te innoveren in en met de gemeenschap (inwoners en bedrijven).

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:

- Meer vertrouwen in overheid doordat de overheid open, transparant en waardengedreven werkt (met respect voor privacy);
- Betere voorzieningen in openbare ruimte, zorg, onderwijs, etc. voor inwoners en ondernemers door inzet slimme technologie;
- Efficiencyvoordelen door slim gebruik van data binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.



Na implementatie worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:

- Gemeenteraad kan controlerende taak beter uitvoeren;
- Hogere kwaliteit bestuur en beleid door bewust (vanuit waarden) en transparant datagedreven te werken;
- Betere samenwerking overheid-samenleving-wetenschap-bedrijfsleven ten behoeve van innovatie en realiseren moderne voorzieningen;
- Verbetering kwaliteit uitvoering door gebruik managementinformatie;
- Verbetering datakwaliteit door hergebruik data en "open" maken van data.



Binnen deze prioriteit worden de volgende resulta(a)ten opgeleverd:

- Versterking en verbreding van kennisnetwerk Digitale Samenleving (Smart Society);
- Faciliteren bestuurlijk gesprek over waarden en ethische grenzen van inzet data science, waaronder veilig en verantwoord gebruik van algoritmen door gemeenten;
- Beheer van huidige 6-tal Open Data standaarden en uitbreiding naar nieuwe datasets;
- Stimuleren van hergebruik en innovaties waaronder Open Verantwoording op basis van Open Raadsinformatie;
- Gemeentelijke initiatieven rondom data science worden verbonden, mede in samenwerking met CBS en ministerie van Binnenlandse Zaken;
- Beheer en doorontwikkeling van aantal beleidsmonitoren, bijvoorbeeld Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein en Woonmonitor;
- Waarstaatjegemeente groeit in fasen naar een "smart dashboard";
- *Generiek: ondersteuning van ontwikkeling en opschaling door uitvoeren van impactanalyses, kennisdeling, leeractiviteiten, informatie en communicatie.*

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)

- Datagedreven Gemeente en Open Data: € 950.000 (Onderuitputting Gemeentefonds);
- Overige activiteiten: € 4.250.000 (Fonds GGU).

Continuïteit en betrouwbaarheid

Prioriteit 5

Informatieveiligheid & privacy

Wat is het?

De aandacht voor informatieveiligheid en bescherming van privacy neemt nog steeds toe. Goede bescherming van vertrouwelijke informatie is cruciaal voor vertrouwen van inwoners in de overheid en democratie. Dreigingen worden steeds geavanceerder en individuele gemeenten kunnen daardoor meer risico lopen; vandaar dat we ook hier kiezen voor een gemeenschappelijke aanpak, waarbinnen (naast advies, ondersteuning, standaardisatie en bewustwording) ook steeds meer aandacht is voor gezamenlijke voorzieningen, zoals een beveiligingslaag op de gemeenschappelijke infrastructuur.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen

- De informatiebeveiligingsdienst (IBD)
- Verhogen Digitale Weerbaarheid
- Aansluiting bij Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)
- Ondersteuning en advies op het terrein van privacy
- Doorontwikkeling en beheer van horizontale en verticale verantwoording rond informatieveiligheid (ENSIA)
- Gezamenlijke monitoring van infrastructuur op cybercrime t.b.v. digitale weerbaarheid

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:

- Groter vertrouwen in overheid door grotere informatieveiligheid en goede privacy-bescherming;
- Efficiencyoordelen door bundelen schaarse kennis en expertise.

Na implementatie worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:

- Gemeenten zijn samen digitaal weerbaarder;
- Gemeenten zijn zich bewust van risico's en maatregelen op terrein van informatieveiligheid en privacybescherming;
- Gemeenten delen schaarse expertise en realiseren daardoor continuïteit en veiligheid;
- Gemeenten treden op als één branche richting ketenpartners en Rijk;
- Gemeenten beschermen beter de privacy van inwoners en ondernemers.

Binnen deze prioriteit worden de volgende resulta(a)ten opgeleverd:

- Bieden van continuïteit op het gebied van informatieveiligheid aan gemeenten door Informatiebeveiligingsdienst;
- Brede gezamenlijke belangenbehartiging en vertegenwoordiging met en namens gemeenten in politiek bestuurlijke gremia;
- (door) Ontwikkelen van producten en diensten op terrein privacybescherming, o.a. voor de implementatie van de Europese verordening gegevensbescherming die 25 mei 2018 inging;
- Bieden van ondersteuning bij verantwoording aan horizontale en verticale toezichthouders via ENSIA;
- Monitoring van cybercrime-aanvallen;
- *Generiek: ondersteuning van ontwikkeling en opschaling door uitvoeren van impactanalyses, kennisdeling, leeractiviteiten, advies, informatie en communicatie.*

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)

- € 4.257.000 (Fonds GGU)

Prioriteit 6**Realisatie en beheer**

Wat is het?

Deze prioriteit is gericht op continuïteit. Onder regie van, of door, VNG en VNG Realisatie wordt een aantal voorzieningen beheerd die door alle gemeenten in hun dagelijkse processen direct of indirect worden gebruikt.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen

- Beheer: uitwerking en inrichting toekomstbestendige beheerstructuren
- Beheer van concrete voorzieningen, zowel generiek als domeinspecifiek
- Beheer van architectuur en standaarden (inclusief nieuwe standaarden)
- Continuïteit ondersteuning samenwerking in sociaal domein, Wmo & Jeugd in het bijzonder
- Beheer ketenregiebureau iSociaal domein

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:

- Efficiencyvoordelen door gezamenlijk realiseren van voorzieningen t.b.v. de gemeentelijke dienstverlening en ketensamenwerking;
- Continuïteit en betrouwbaarheid van de lokale overheid;
- Efficiënter realiseren van maatschappelijke doelstellingen, bijvoorbeeld in sociaal domein.



De volgende doelstellingen worden gerealiseerd:

- Toekomstvast inrichting van gezamenlijk gemeentelijk beheer;
- Gemeentelijke generieke voorzieningen worden centraal beschikbaar gesteld en de continuïteit geborgd zoal (niet uitputtend):
 - o Modelarchitectuur en domeinarchitecturen
 - o Gegevensmodellen en berichtenstandaarden
 - o Gemeentelijk gegevensknooppunt Sociaal Domein
 - o 14+-netnummer
 - o Landelijke online diensten (LOD)
 - o Gezamenlijke Gemeentelijke Infrastructuur
 - o Taxatiewijzers WOZ
 - o Ondersteuning samenwerkingsverband BGT
 - o Toekomstige bouwstenen Common Ground
- Gemeenten maken gebruik van de gezamenlijk beheerde voorzieningen en hoeven deze voorzieningen niet in eigen beheer te regelen. Dit heeft een aantal positieve effecten:
 - o Lagere beheerkosten en administratieve lasten
 - o Beter opdrachtgeverschap en contractmanagement
 - o Leveranciersafhankelijkheid
 - o Interoperabiliteit
 - o Betere dienstverlening aan burgers en bedrijven



Binnen deze prioriteit worden de volgende resultaat(en) opgeleverd:

- Implementatie van het 2018 uitgewerkte voorstel over een toekomstbestendige wijze van organiseren en financiering van beheertaken ten bate van de gezamenlijke uitvoering;
- Beheer van architectuur en collectieve voorzieningen;
- Vernieuwing standaardisatielandschap conform afspraken in de regiegroep gegevens en berichtenstandaarden;
- Samenwerking en/of collectief opdrachtgeverschap t.a.v. deze voorzieningen richting ketenpartners en marktpartijen;
- *Generiek: ondersteuning door kennisdeling, leeractiviteiten, informatie en communicatie.*

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)

- Samen Organiseren van beheer: € 430.000 (Onderuitputting Gemeentefonds)
- Overige activiteiten: € 22.705.000 (Fonds GGU)

Prioriteit 7**Gezamenlijk inkopen**

Wat is het? Collectief inkopen van ondersteunende voorzieningen zoals simkaarten, dataverbindingen, licenties en apparaten. Ruim 250 gemeenten doen hier al aan mee.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen

- Doen van aanbestedingen, ontzorgen;
- Beheer van contracten;
- Bundelen en verspreiden kennis en expertise.

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:

- Aanzienlijke efficiencyvoordelen (tientallen oplopend tot honderden miljoenen euro's voor de gezamenlijke gemeenten over 2 tot 4 jaar afhankelijk van het onderwerp van een aanbesteding).



De volgende doelstellingen worden gerealiseerd:

- Optreden als één branche richting (grote) marktpartijen en daardoor beter kunnen realiseren van gezamenlijke wensen;
- Efficiëntie bij een collectieve aanbesteding;
- Continuïteit in contractbeheer;
- Kwaliteit van de gecontracteerde diensten en leveringen.





Binnen deze prioriteit worden de volgende resulta(a)ten opgeleverd:

- Aanbesteding en contractbeheer van diverse voorzieningen zoals hierboven beschreven;
- *Generiek: ondersteuning door kennisdeling, informatie en communicatie.*

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)

Deze activiteit wordt niet gefinancierd uit het Fonds GGU, maar kent een eigen financiering waarbij de VNG de kosten voorfinanciert, waarna de deelnemers de kosten van de aanbesteding en het contractbeheer terugbetalen, zodat iedere aanbesteding kostenneutraal is.

Doorontwikkeling en transformatie in domeinen

Prioriteit 8	Fysiek Domein
<p>Wat is het?</p>	<p>Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is het geheel van afspraken en ICT-voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen die nodig zijn om aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor de processen van de Omgevingswet.</p> <p>Om alle gebruikers van het DSO zo goed mogelijk te kunnen bedienen zijn verschillende voorzieningen en afspraken nodig, op verschillende niveaus.</p>
<p>Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen</p>	<p>DSO-LV (Landelijke Voorzieningen), DSO-CG (Collectief Gemeentelijke voorzieningen), DSO-G (Gemeentelijke voorzieningen) als gemeentelijke voorzieningen naast de voorzieningen van het rijk, provincies, waterschappen en hun uitvoeringspartners.</p>
<p>Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Betere dienstverlening voor inwoners en ondernemers; - Optreden als één overheid door alle gezamenlijke bestuurslagen na invoering Omgevingswet; - Schaal- en efficiencyvoordelen voor gemeenten door bundelen kennis, expertise en ontwikkelkracht.
<p>Na implementatie worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Helpen realiseren van gelijke, transparante informatiepositie voor alle partijen en voor het kunnen acteren als één overheid; - Gemeenten zijn voorbereid op invoering van het informatiekundige deel van de Omgevingswet; - Gemeenten treden op als één branche richting interbestuurlijke ketenpartners en Rijk.
<p>Binnen deze prioriteit worden de volgende resulta(a) ten opgeleverd:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelen en realiseren van collectieve voorzieningen in de keten van de fysieke leefomgeving (DSO): <ul style="list-style-type: none"> o Realiseren, testen en voorbereiden van invoering van het DSO (LV, CG en G); o Vernieuwing van informatiefuncties; o Harmonisatie en beheren van gemeentelijke begrippen in de Stelselcatalogus DSO; o Ontwikkelen van en experimenteren met passende samenwerkingsomgevingen; o Ontwikkelen van expertise en ondersteunen van het werken met toepasbare regels; o Ontwikkelen van de vraag naar informatieproducten en de kwaliteit van de gemeentelijke brongegevens; - Generiek: ondersteuning van ontwikkeling en opschaling door uitvoeren van impactanalyses, kennisdeling, leeractiviteiten, informatie en communicatie.
<p>Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Invoering DSO: € 5.237.000 (Onderuitputting Gemeentefonds)

Prioriteit 9**Transformatie in het Sociaal Domein**

Wat is het?

Sociaal Domein breed: na de decentralisaties ontstaan er voor gemeenten nu kansen om in het sociaal domein meer integraal te werken aan maatschappelijke opgaven. In dit kader willen we de kansen voor gezamenlijke gemeentelijke uitvoering verkennen en ontwikkelen op het gebied van zorg en veiligheid, schuldhulpverlening, Wmo en jeugdhulp. Ook wordt ingezet op kennisuitwisseling rond deze onderwerpen. Daarnaast vraagt de al bestaande gegevensuitwisseling op het terrein van Werk en Inkomen om vernieuwing en borging van beheer.

Thema's, projecten die binnen deze prioriteit vallen

- Gegevensuitwisseling keten van Werk & Inkomen;
- Thema-overstijgende ketensamenwerking in het gehele Sociaal Domein;
- (Door-)ontwikkelen van gezamenlijke processen en informatie-voorziening in Sociaal Domein.

Deze prioriteit levert direct of indirect een bijdrage aan de volgende baten:

- Realiseren van maatschappelijke baten als hogere uitstroom naar werk, terugdringen schulden, adequate jeugdhulpverlening;
- Betere dienstverlening door integrale, thema-overstijgende ketensamenwerking;
- Vermindering administratieve lasten door kortere doorlooptijden, verbeterde gegevensuitwisseling en efficiënte inzet mensen en middelen;
- Efficiency- en schaalvoordelen door realiseren en gebruiken van gezamenlijke voorzieningen en door bundeling van expertise.



Na implementatie worden de volgende doelstellingen gerealiseerd:

- Gemeenten spelen een effectieve en efficiënte rol (als één branche) in de verschillende ketens binnen het Sociaal Domein door samenhangende (gedigitaliseerde) ketenprocessen, gefundeerd met een adequate basisinfrastructuur en gegevensplatform ter ondersteuning van een klantgerichte benadering;
- Thema-overstijgende, integrale aanpak binnen Sociaal Domein:
 - o Werk & Inkomen
 - o Zorg & Veiligheid
 - o Schuldhulpverlening
 - o WMO en Jeugdhulp



Binnen deze prioriteit worden de volgende resultaat(a)ten opgeleverd:

- Stroomlijning van de wetskundige, de bedrijfskundige en de informatiekundige samenwerking en afspraken in de keten van Werk en Inkomen en in de keten WMO Jeugd (PGB, CORV);
- Doorontwikkeling van de gegevensuitwisseling, de samenwerkingsafspraken en de governance rond Suwinet Services, GGK, BKWI en Inlichtingenbureau;
- Matching op Werk, met daarbinnen Grenzeloos matchen en samenwerking in WERKdomein via generieke gegevensuitwisseling;
- Operationalisering nieuwe wetgeving in gemeentelijke uitvoeringspraktijk op gebied van schuldenproblematiek;
- Toekomst gegevensuitwisseling Werk & Inkomen (innovatie van de keten);
- Ontwikkelen verbinding keten zorg, sociaal domein en veiligheid conform afspraken in interbestuurlijk programma;
- Ontwikkelen activiteiten t.b.v. voorkomen en terugdringen problematische schulden;
- Bevorderen bovenregionale samenwerking jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Bevorderen hergebruik van de gegevens in het gehele Sociale Domein door inventariseren en waar mogelijke wegnemen van belemmeringen;

Raming totaal bedrag voor 2019 (ex. BTW)

- € 3.243.000 (Fonds GGU)

f. Ontwikkelingen ten opzichte van jaarprogramma 2018

Ten opzichte van 2018 is er sprake van een groot aantal intensiveringen, als gevolg van bestuurlijke ambities en de daaraan ondersteunende prioriteiten die door de Taskforce Samen Organiseren en het College van Dienstverleningszaken zijn geformuleerd. Daarnaast worden steeds meer gezamenlijke voorzieningen gerealiseerd, die vervolgens in beheer worden genomen wat leidt tot een groeiende beheerpost. Op dit laatste punt (beheer) zal in een volgende Algemene Ledenvergadering nader worden ingegaan.

Intensivering vindt plaats op een aantal aspecten, die (naast toename van beheer) voortvloeien uit breed gedragen bestuurlijke afspraken, uitvoeringsprioriteiten, beleidsmatige kaders en invoering van nieuwe wet- en regelgeving. Op de andere posten is sprake van minder (financiële) inzet door bijgestelde ambities of efficiencywinst. Hieronder is schematisch weergegeven welke onderdelen geïntensiveerd worden en welke gereduceerd worden.

Intensivering	Reducering
Realisatie standaard basisprocessen en uniforme methode dienstverlening	Beheer en onderhoud van de huidige architectuur en standaarden
Meewerken aan realiseren digitale identiteit	Landelijke online diensten en onderzoek en leermodules op het gebied van de gemeentelijke website
Nieuwe basis voor informatievoorziening "Common Ground"	Activiteiten op het terrein van leren, kennisdelen, ondersteuning, analyse en innovatie
Datagedreven gemeente	
Visie en beleidsontwikkeling, en bestuurlijke bewustwording op terrein van informatiesamenleving	
Kosten beheer	
Informatieveiligheid & Privacy	
Transformatie in Sociaal Domein	
Invoering Omgevingswet	

Voor deze posten geldt expliciet wel dat ze onderdeel blijven uitmaken van het GGU, zij het dus met een lager financieel beslag dan in 2018. Waar mogelijk zal gezocht worden naar alternatieve aanpakken of andere manieren van financiering om de activiteiten te continueren.

6. Samenvattende begroting

a. **Begroting naar prioriteit**

NB in het bedrag per prioriteit is een opslag meegenomen voor gezamenlijke generieke kosten. Hierbij valt te denken aan kosten voor communicatie, analyse, netwerkondersteuning, kennisdelen en bewustwording, opschaling & transitie, ondersteuning Samen Organiseren, interne bedrijfsvoering, etc.

Van de totale begroting voor gezamenlijke gemeentelijke activiteiten van 63.968.000 euro (inclusief BTW) wordt 52,3 miljoen euro gefinancierd via gemeentelijke bijdragen aan het Fonds GGU (gelijk aan 2018), en wordt het restant gefinancierd vanuit onderuitputting op Gemeentefonds-gefinancierde activiteiten uit eerdere jaren.

Prioriteit	Totaal (x 1.000)	Fonds GGU (x 1.000)	Onderuit- putting GF (x 1.000)
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst			
1. Gemeenten als één: gezamenlijke basisprocessen en dienstverlening	€ 2.594	€ 2.594	
2. Inzet op digitale identiteit	€ 700	€ 700	
3. Gezamenlijke basis in informatievoorziening: - Architectuur, standaarden, gegevenslandschap - Werkende services "common ground" - Samenwerking met de markt, leveranciersstrategie, opdrachtgeverschap	€ 8.500	€ 5.500	
- DA2020/Gezamenlijke Gemeentelijke infrastructuur (GGI)			€ 3.000
4. Datagedreven samenleving en sturing - Basisportfolio sturingsinformatie - Trendwatching/smart City	€ 5.200	€ 4.250	
- DA2020/Datagedreven gemeente - DA2020/Open Data			€ 950
Continuïteit en betrouwbaarheid			
5. Informatieveiligheid en privacy	€ 4.257	€ 4.257	
6. Realisatie en beheer - Regie op beheer van voorzieningen - Beheer van architectuur en standaarden - Continuïteit gegevensuitwisseling in het sociaal domein	€ 23.135	€ 22.705	
- Samen Organiseren/beheer: opzet & kwartiermaken			€ 430
7. Gezamenlijke inkoop (niet gefinancierd uit Fonds GGU)			
Doorontwikkeling en transformatie in domeinen			
8. Fysiek Domein: Omgevingswet	€ 5.237		€ 5.237
9. Doorontwikkeling Sociaal Domein	€ 3.243	€ 3.243	
SUBTOTAAL EXCLUSIEF BTW	€ 52.866	€ 43.249	€ 9.617
BTW (21%)	€ 11.102	€ 9.082	€ 2.020
TOTAAL INCLUSIEF BTW	€ 63.968	€ 52.331	€ 11.637

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 82 00
info@vng.nl

mei 2018

vng.nl